

**beantwoording
schriftelijke
vragen**

Fractie van GroenLinks en Partij van de Arbeid

Bezoekadres
Huis van de Stad, Burgemeester Jamesplein 1

Postadres
Postbus 1086, 2800 BB Gouda

afdeling
Informatievoorziening en
automatisering
contactpersoon

uw kenmerk
-

gouda
10 juni 2025

zaaknummer
1417460

onderwerp
Beantwoording schriftelijke vragen PvdA en GroenLinks over
afhankelijkheid gemeente Gouda van Microsoft

Geachte fractie,

Op 16 april 2025 heeft u schriftelijke vragen gesteld over het onderwerp: schriftelijke vragen PvdA en GroenLinks over afhankelijkheid gemeente Gouda van Microsoft. Onderstaand de beantwoording van uw vragen.

1. Is het college het met ons eens dat het onwenselijk is als een gemeente voor haar functioneren afhankelijk is van één softwareaanbieder, in dit geval Microsoft?

Ja, het college vindt het onwenselijk als onze gemeente te veel afhankelijk is van één of een beperkt aantal aanbieders.

2. Geldt deze situatie ook voor de gemeente Gouda?

De gemeente Gouda werkt met verschillende systemen en software om haar bedrijfsvoering te ondersteunen. Daarvoor worden onder andere Microsoft producten gebruikt, zoals Windows 11 en Windows servers. Voor onze kantoorautomatisering gebruiken we ook overwegend Microsoft producten, zoals Microsoft 365.

3. Hoe zijn de IT-diensten van Gouda geregeld? Worden de IT-diensten van Microsoft direct via Microsoft geregeld of zit hier een leverancier tussen?

Gouda heeft op dit moment veel IT diensten in eigen beheer. Door samen op te trekken met een aantal partnergemeenten binnen de ICT samenwerking ICT Gouwe-IJssel, zijn we in staat om veel van onze ICT systemen lokaal, on-premise te installeren en te beheren. Daar waar het gaat om het onderdeel kantoorautomatisering maken we in toenemende mate gebruik van Microsoft 365 E5.

Voor het inkopen van leveringen en diensten worden de gemeentelijke Inkoopvoorwaarden volgens de GiBIT (VNG) toegepast. Het inkoopbeleid van de gemeente Gouda voor ICT-producten is, dat deze bij gelijke geschiktheid als cloud dienst (of SaaS oplossing) afgenomen worden en dat de leverancier de bijbehorende opslag altijd vanuit Nederland of Europa, volgens de lokaal geldende wetgeving aanbiedt.

Microsoft levert niet rechtstreeks aan onze gemeente. Voor de licentieleveringen hebben we een vaste reseller met ervaring in de gemeente markt. Voor de ondersteuning maken we gebruik van diverse leveranciers.

4. *Is het college van mening dat er op dit moment een evenwichtige relatie tussen leverancier en aanbieder bestaat tussen Microsoft en de gemeente Gouda?*

Ons leveranciersmanagement rondom Microsoft is op orde. Het college is van mening dat dit via een evenwichtige relatie verloopt:

Zo is een deel van het strategisch leveranciersmanagement ten aanzien van Microsoft belegd bij de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het Rijk en maken we gebruik van op landelijk niveau afgesproken contractvoorwaarden en specifieke kennis.

Daarnaast is er sprake van een continu overleg op tactisch niveau met onze accountmanager bij Microsoft, die waar nodig de juiste specialisten aanhaakt voor advies vanuit zijn accountmanagement team. Dit team richt zich met name op de Nederlandse gemeenten.

5. *Bieden de leveranciers waar Gouda haar IT-diensten afneemt alternatieven voor Microsoft?*

Onze leveranciers kunnen alternatieven voor Microsoft producten aanbieden.

6. *Herkent het college het beeld dat er op dit moment geen alternatief bestaat voor het totale softwarepakket van Microsoft?*

Ja. Er zijn voor de meeste losse componenten van de Microsoft systemen alternatieven. Echter door de verregaande integratie van de componenten in de Microsoft omgeving(en), is er een aanzienlijk voordeel te behalen met één geïntegreerd systeem rondom informatieveiligheid, continuïteit, gebruiksgemak en samenwerken met andere organisaties. Hierdoor is in de afwegingen tot nu toe gekozen voor systemen van Microsoft.

Het college maakt een continue afweging tussen meerdere belangen. In Gouda hebben we ongeveer 1000 werkplekken, 300 applicaties en werken we samen met veel andere organisaties. Daarbij hebben we belangen te verenigen op het gebied van continuïteit, informatieveiligheid, gebruiksgemak, uitwisseling van informatie met andere organisaties en efficiëntie. Het afwegen van die belangen is een continu proces. We volgen daarbij de (geopolitieke) ontwikkelingen op de voet.¹

7. *Ziet het college onderdelen in het softwarepakket van Microsoft waarvoor wel een alternatief bestaat? Zo ja, overweegt het college om over te stappen op deze alternatieven?*

Zie het antwoord bij vraag 6

8. *Is het college het met ons eens dat, gezien de politieke situatie in de Verenigde Staten op dit moment, het onwenselijk is om afhankelijk te zijn van een Amerikaanse softwareaanbieder?*

De veranderingen op het geopolitieke vlak gaan razendsnel op dit moment. De gemeente gaat (mede) naar aanleiding van deze veranderingen een verkenning uitvoeren hoe we onze digitale autonomie kunnen versterken.

Digitale autonomie / soevereiniteit is een begrip wat de verantwoordelijkheid van de (lokale) overheid benadrukt. Een inwoner heeft geen keus en kan niet overstappen naar een andere gemeente. De

¹ <https://opensourcewerken.nl/blog/view/fdf6860a-2605-4a98-9e72-f492bfce2ac7/plan-b-voor-microsoft-365-is-in-ontwikkeling-niet-alles-zelf-doen-wel-zelf-de-baas-zijn>

afgelopen jaren is de digitale dreiging toegenomen, door statelijke actoren, maar ook door criminelen². Door de toegenomen digitalisering en de afhankelijkheid van die digitalisering zijn de potentiële gevolgen van niet-beschikbaarheid of het lekken van gegevens ook toegenomen.

Hierin heeft de gemeente een toenemende verantwoordelijkheid. De Amerikaanse overheid heeft zich al lang geleden, met de Cloud Act bijzondere en zelfs extraterritoriale bevoegdheden gegeven die indruisen tegen (digitale) soevereiniteit en bescherming van Europese (persoons)gegevens. Het Nederlandse Cyber Security Center geeft aan dat we, ook wanneer gegevens worden opgeslagen in Europa, bij een Europees bedrijf, niet volledig beschermd zijn tegen de invloed van deze Cloud Act.³

Een aantal recente gebeurtenissen^{4 5} in Nederland hebben laten zien dat het ook voor onze Rijksoverheid erg ingewikkeld is om een goede digitale bescherming te handhaven. In een analyse voor de Eerste Kamer komt KPMG tot de conclusie dat er het aanbod in Europa achterloopt op dat van de grote cloud-partijen⁶, ook op het gebied van informatieveiligheid. In dat licht heeft Gouda, en een deel van onze leveranciers, er tot nu toe voor gekozen om gebruik te blijven maken van de beveiligingsmogelijkheden die geboden worden door de grote (niet-Europese) bedrijven, zoals Microsoft. In verband met de zich snel veranderende situatie zullen we deze risico afweging vaker moeten maken.

9. Geeft de gemeente Gouda de voorkeur aan het overstappen naar een Europees alternatief voor Microsoft als dit mogelijk is?

Ja, mits het alternatief op de gebieden van continuïteit, informatieveiligheid, gebruiksgemak, de uitwisseling van informatie met andere organisaties en efficiëntie goed kan ondersteunen.

Daarbij kan het soms gewenst zijn om wél ook naar diensten van niet-Europese Cloud providers te kijken, bijvoorbeeld om de markt te vergroten en monopolieposities van Nederlandse en Europese aanbieders te beperken. Een gezonde marktwerking onder ICT-leveranciers zorgt ook voor meer zelfzeggenschap bij gemeentes.

Daarnaast heeft Microsoft zelf recent aangegeven dat ze, gezien de geopolitieke situatie, stappen gaat ondernemen om de Europese Autonomie en Soevereiniteit beter te waarborgen.⁷

10. Is het college bereid om in gesprek te gaan met de IT-leverancier over de afhankelijkheid van Microsoft?

Ja. Als onderdeel van ons leveranciersmanagement voeren we regelmatig gesprekken met onze IT-leveranciers. Het gemeentelijk applicatielandschap is een complex landschap van allerlei systemen en applicaties. Het terugbrengen van de afhankelijkheid van één leverancier (Microsoft) vergt een goede afstemming tussen allerlei componenten, vaak van verschillende leveranciers.

In deze leveranciersgesprekken spreken we over het gebruik van Open standaarden en het toepassen van de Common Ground principes, zodat het applicatielandschap flexibeler wordt, en we makkelijker componenten kunnen vervangen door die van een andere leverancier, en daarmee dus onafhankelijker kunnen worden van leveranciers zoals Microsoft.

² [CSBN 2024: turbulente tijden, onvoorziene effecten | Nieuwsbericht | Nationaal Cyber Security Centrum](#)

³ [De werking van de CLOUD-Act bij dataopslag in Europa | Expertblogs | Nationaal Cyber Security Centrum](#)

⁴ [Oorzaak storing in beeld, 'in 9 van 10 gevallen menselijke fout'](#)

⁵ [Inloggen bij DigiD urenlang niet mogelijk door ddos-aanval](#)

⁶ [Eerste Kamer der Staten-Generaal](#)

⁷ <https://blogs.microsoft.com/on-the-issues/2025/04/30/european-digital-commitments/>

11. Welke stappen onderneemt het college, dan wel alleen dan wel in samenwerking met andere overheden, om minder afhankelijk te worden van Microsoft?

Het college staat een zorgvuldige afweging voor. Daarvoor wordt in de organisatie nu de eerste stap gezet door te verkennen hoe we in Gouda stappen kunnen zetten naar digitale autonomie. Daarnaast zet het college in op versterking van de uitvoering van het Common Ground⁸ programma van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Zo neemt Gouda deel in een project om op basis van Open Source en Common Ground principes een WOO Publicatieplatform te realiseren, en werken we in het samenwerkingsverband ICT Gouwe-IJssel samen met een aantal regio gemeenten om uitvoering te geven aan onze beleidsvoornemens.

Als we onze digitale soevereiniteit nog meer dan we nu doen willen versterken, vraagt dit in ieder geval een regionale, beter een landelijke of eigenlijk zelfs Europese aanpak, om zo voldoende schaal en kapitaal te creëren om tot alternatieve producten te komen en deze te kunnen inzetten.

Wij vertrouwen erop u met deze antwoorden voldoende te hebben geïnformeerd.

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

drs R.C. Bakker

mr drs P. Verhoeve

Geschatte ambtelijke capaciteit: 72 uur.

⁸ [Over · Common Ground](#)